

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Ob malum avertendum, num. 21.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

r Fagund. pr. Eccl. 2. li. 5. c. 9. nu. 16. citans Sot. & Lessum. Sed contrarius est Delugo t. 1. de just. d. 14. sec. 6. à nu. 85. immo idem Fagund. in Decal. l. 8. c. 4. num. 4. videtur mutasse sententiam, ubi dicit, in hoc casu peccari, tum contra charitatem, tum contra iustitiam.

19. Inquires; excusaturne à peccato primò, is, qui crimen alterius veterum, sed injustè propalatum alijs manifestat? secundò, is, qui crimen quomodocumque alteri publicè, sed falsò impositum, alijs propalat? respondeo, excusari rr priorem (ut numero 9. dixi: excipe semper, nisi sit ex revelatione sigilli confessionis) non excusari posteriorem; ratio utriusque est, quia in posteriore casu adest injusta cooperatio ad damnum famæ alterius, qui semper habet jus intrinsecum, fundamentum in sua probitate, ne falsum de se narretur, vel confirmetur. At in casu priore, injusta cooperatio non adest; nam illi hic & nunc, nullum jus remanet ad suam famam; non enim remanet illi jus illud intrinsecum ex eo, quod peccatum non commiserit; jam enim supponimus commisisse; neque ex eo, quod occultum sit, quia jam est publicum, ergo &c.

rr Less. l. 2. t. 11. n. 77.

Affinitas in criminibus.

20. Sextò, excusatur s, qui prodat vnum peccatum, licèt occultum, sed quod sit valde affine, vel connexum cum alio publico ejusdem; sic enim non censetur nova infamia. Quod si affine non sit, nequaquam excusaberis; non enim valet, hic est infamis, in ma-

teria luxuriæ, ergo in materia hæresis, Silvester r asserit, non esse mortale, infamatum in graviore crimine, infamare in levioere, ut si de homicida, vel fure dicas, eos fuisse fornicatos, Sed non assentior: semper enim censetur infamia nova. Illud quidem admitto, aliquando hominem esse ita prostitutum famæ, ut parum ipsi accrescat infamiae, si aliud crimen, etiam nō affine, de ipso dicatur, & tunc non peccabitur, nisi venialiter, propter parvitatem materiae.

9 Navar. Less. Azor. alijque apud Bon. l. c. p. 7. & Silv. v. Detractio, q. 1. ad finem.

Ob malum avertendum &c.

21. Septimò, excusatur n, is, qui detegit alterius occultum crimen veterum, quomodocumque à se, sive justè, sive injustè cognitum, sive cum promissione servandi, etiam in mortis periculo, secretum (de qua promissione videatur Delugo x) excusatur, inquam, qui id detegit, in ijs casibus, in quibus conceditur, posse detegi. Conceditur autem ad vitandam mortem, etiam si propalatus incidat ipse in periculum vitæ, ad vitanda gravia tormenta, ad consilium capiendum, ad impediendum damnum grave, quod imminet alicui personæ, multo magis reip. quatenus tamen ad tale damnum avertendum sit necessarium, & non sit alia via, qua damnum averti queat, ut esset non rarò correctio fraterna.

u Sot. Nav. Mol. Less. apud Delugo t. 1. de just. d. 14. sec. 7. à n. 95. leg. item Fagund. in Dec. l. 8. c. 6. Dicast. l. 2. de just. rr. 2. d. 12. n. 2. d. 3. x Delug. ib. n. 115.

22. Damnum

22. **Damnum grave**, dixi, quia non est necesse, ut sit gravius, quam illud, quod subibit ille criminofus, qui à me manifestatur. Hinc eum, quem novi furem, possum propalare ijs, quibus eum habitat; quem novi imperitum Medicum, Advocatum, Confessarium, Artificem, possum manifestare ijs, quibus damnum fieri ex illorum imperitia potest; quem novi homicidam, vel habere impedimentum dirimens, possum aperire Iudici, vel Parocho, ut innocentem liberem, & ne matrimonium celebretur, immo aliquando in his debeo ex charitate, quando scilicet innocenti magnum malum obveniret, nocenti modicum, atque in dubio inclinandum est pro innocente, semper supponendo, spem adesse malum averrendi.

23. Ratio huius septimæ excusationis est, tum quia nemo obligatur, nec communiter intendit se obligare ad servandum secretum in concursu propriæ vitæ, vel magni mali; tum quia nemo habet jus ad famam immeritò acquisite, cum alterius innocentis periculo.

24. Si in nullius damnum vergat fama fidei artibus acquisita, illam denigrare, etiam verum crimen detegendo, non potes; quia tunc nullam rationabilem causam haberes auferendi præsentem famam alterius. Hinc si simulatio nemini noceat, ut quando pauper fingit pietatem, & muliercula in foro sanctitatem fingunt, ut elemosynas accipiant, licet occultis vitijs laborent, non sunt manifestandi, si perniciosi reip. nequaquam sint; sunt enim capaces elemosynarum, quia sunt

pauperes, & occultis suis peccatis sibi solum afferunt nocumentum.

a *Fagund. lib. 8. in Decal. l. c. 3. num. 3.*

Aliqua huc spectantia, & an accusator, vel reus possint Iudici aliena crimina occulta propalare, superius diximus §. 4. n. 2. & 4.

25. Quod si quæras, cur ad tuendam vitam, immo & ad vitanda tormenta grauia, possim alterius crimen occultum aperire, non verò falsum imponere, cum vtrumque b fit, infamare? respondeo, quia ipso lumine naturæ apparet, minus esse infamare, afferendo verum, quam imponendo falsum. Cum igitur ego habeam jus ad vitam servandam ex vna parte, & ex alia aliquod tandem jus habeam propalandi ea, quæ in mundo extiterunt, mihi que sunt nota; idcirco eo jure vti potero in mea necessitate; esto, per accidens sequatur malum alterius; at ad dicendum falsum, cum id nunquam extiterit, nullum prorsus jus habeo. Adde, me non posse innocenti damnum inferre, idcirco non possum illi falsum impingere: at si verè quis commisit crimen, innocens non est; vnde sequitur, ne per æquivocationem quidem, posse me alicui falsum imponere, etiam ad meam vitam conservandam; quia ejusmodi æquivocatio, esto, amoveat formale mendacium, non tamen amoveat damnum innocentis. An ad me defendendum à falso teste, dixi cap.

2. §. 2. num. 5.

b *Navarr. Reg. Less. Sotus, alijque apud Bonacin. d. 2. de test. q. 4. p. 19. num. 10.*

26. Illud probabile putat Lessius, c
vi tor-

vi tormentorum, vel ex simili capite, posse quæmpiam sine mortali falsum crimen de aliquo confiteri, modò is animum habeat, post tormenta refar- eiendi famam (adderem ego; modò fit certus moraliter, de facto refarturum) & modò non sequatur infamato aliud damnum, nisi mera illa parum duratura infamia. Ratio esse potest, quia infamia tam brevis durationis, tam parvi ponderis est, ut non in vitus censendus sit, eam infamatus pati. Video tamen, hanc doctrinam sine alio damno, nisi meræ infamiae, ad breve tempus, in praxim deduci non posse, ac propterea vix præcisè sequendam.

c *Less. l. c. d. 8.*

Iusta querela.

27. Octavo denique excusantur à Joanne d laCrux ij, qui justè conqueruntur: si persona, inquit, secreto gra- viter injuriata, non valens se à dolo- re cohibere, in querimonias erum- pit publicas, non illico de peccato mortali damnatur, si injurians infa- metur; durum enim videtur, sic afflictum animum cohibere, ne in querimoniam prorumpat, cum hoc naturalissimum sit. Hæc ille, penes quem sit autoritas: ego enim potius hunc excusarem ex primis motibus, & ex involuntario &c.

d *Joann. la Crux in Direct. Confess. p. 8. qu. 2. art. 2. d. 3. conclus. 1. apud Dian. p. 3. tract. 5. res. 32.*

9. III.

Excusationes restituendi famam.

1. **N**eminem præterit, adesse obligationem restitutionis famæ, & damnorum realium, quæ ex se ab infamatione consequuntur proximo.

2. Et famæ quidem est restitutio personalis; at damnorum est realis;

3. Unde fit, ut hæredes infamati restitutionem damnorum temporalium petere possint, cum obligatio realis afficiat bona defuncti; non verò possint petere restitutionem famæ, nisi etiã & in ipsos infamia redundaverit.

a *Bonac. d. 2. de rest. q. 4. p. 16. n. 15. alijque.*

3. Non desunt tamen suæ causæ excusantes à prædictæ famæ restitutione, quas jam aggredior.

Non peccasse contra justitiam.

4. Excusatur primò à restituenda fama is, qui non peccavit contra justitiam. Quare quoties in superioribus & in consequentibus invenies, infamantem per suam actionem, externam solum peccasse contra charitatem, vel aliam virtutem, & non contra justitiã, toties eum non obligari ad restitutionem, pronuntiato. Ratio satis est dicta superius, cum de restitutione.

Non graviter læsisse.

5. Secundo excusatur item à restitutione